LUND UNIVERSITY

PM - kommentarer rörande MSBs rapporteringsverktyg för risk- och sårbarhetsanalyser

Månsson, Peter

2014

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

Link to publication

Citation for published version (APA):
Månsson, P. (2014, jan. 28). PM - kommentarer rörande MSBs rapporteringsverktyg för risk- och sårbarhetsanalyser.

Total number of authors:
1

General rights
Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.
• Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
• You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
• You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: https://creativecommons.org/licenses/

Take down policy
If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUNDS
UNIVERSITET

Lunds tekniska högskola
Avdelningen för riskhantering
och samhällssäkerhet

2014-01-28

Arbetspapper

PM - kommentarer rörande MSBs rapporteringsverktyg för risk- och sårbarhetsanalyser

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har efterfrågat synpunkter av Lunds Tekniska Högskola på det rapporteringsverktyg för risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) som MSB utvecklar. Verktyget är tänkt att underlätta förmedling och insamling av information som framkommer genom de risk- och sårbarhetsanalyser som kommuner och landsting samt myndigheter upprättar enligt föreskrifterna MSBFS 2010:6 och MSBFS 2010:7. Utvecklingsarbetet pågår fortfarande och en första version av verktyget är tänkt att tas i bruk från och med 1 jan 2015. De synpunkter som här förmedlas är därför tänkt som ett bidrag och stöd till den fortsatta utvecklingsprocessen.

Granskningen har inte tillkommit genom ett uppdrag i formell mening. Såsom intressenter och medverkande vid ett par workshops kring framtagningen av rapporteringsverktyget har LTH, såsom en av flera intressenter, förutsättningslöst ombetts att delge sina synpunkter kring användbarheten av verktyget. MSB har inte närmare preciserat inriktningen, exempelvis avseende kriterier eller aspekter, för granskningen. För att underlätta granskningen har LTH valt att utgå från verktygets mål och syfte, vilka finns nedtecknade i en användarmanual för verktyget. Här framkommer att verktyget ska *förenkla redovisningen för de aktörer som arbetar med risk- och sårbarhetsanalyser samt öppna upp för möjligheten att visualisera resultat och skapa jämförbarhet*[1]. Följdfrågor som legat till grund för granskningen är således *för vad* och *för vem* samt *på vilket sätt* rapporteringsverktyget bidrar till att förenkla redovisning, visualisera resultat och skapa jämförbarhet.

Utöver dessa målsättningar, har LTH även beaktat verktygets *användarvänlighet* samt några aspekter som i mer generell mening har betydelse för kvalitén och användbarheten av risk- och sårbarhetsanalyser, såsom *tillförlitlighet*, *spårbarhet* och *transparens* i bedömningar. Då verktyget är webbaserat och potentiellt kommer att användas för att förmedla och lagra känslig information, är det naturligtvis av vikt att inga obehöriga personer får tillgång till informationen. LTH har emellertid valt att inte värdera verktyget avseende IT-säkerhet då de som granskat verktyget inte anser sig förfoga över nödvändig kompetens för detta.

[1] MSB (2013). *Rapporteringsverktyg. Information om rapportering av risk- och sårbarhetsanalyser*, sid 3.

Postadress Box 118, 221 00 Lund *Besöksadress* John Erikssons väg 1 *Telefon dir* 046-222 73 60, *växel* 046-222 00 00
Internet http://www.brand.lth.se

Granskningen har utförts av tre personer (en docent, en lektor och en doktorand) vid Avdelningen för riskhantering och samhällssäkerhet. För att möjliggöra granskningen har MSB tillförsett dessa personer med inloggningsuppgifter samt den användarmanual för verktyget som ovan nämndes. MSB har även delgett de synpunkter på verktyget som inkommit från Socialstyrelsen, Post- och telestyrelsen och Länsstyrelsen i Skåne län som fungerat som pilotaktörer för den aktuella versionen av verktyget. För att inte påverkas av dessa bedömningar, har LTH valt att inte ta del av andra aktörers reflektioner förrän efter det att man själv genomfört tester och sammanställt egna synpunkter på grundval av dessa. Därefter har man jämfört egna reflektioner med de som andra aktörer förmedlat för att kontrollera om det föreligger samsyn eller skillnader i uppfattningen om olika sakfrågor. Detta har i så fall noterats och denna PM redogör även för sådana iakttagelser. På liknande sätt har granskarna vid LTH försökt undvika att påverkas av varandra. Ett inledningsmöte genomfördes för att bestämma upplägget samt värderingskriterier för granskningen, vartefter granskarna enskilt testade verktyget samt upprättade reflektioner som senare jämfördes med varandra. Innehållet i denna PM är resultatet av gemensamma diskussioner genom vilka samsyn kring de aspekter som presenteras uppnåtts.

Reflektionerna är indelade i teman utifrån de aspekter som utvalts som grund för granskningen. Synpunkter som inte kunnat knytas till något specifikt tematiskt område presenteras under ett eget avsnitt benämnt "Övriga reflektioner och rekommendationer". Härutöver tillkommer en del reflektioner och justeringsförslag som är knutna till de specifika modulerna i verktyget. För tydlighets skull listas samtliga rekommendationer som framkommit genom granskningen i slutet av dokumentet.

Lund, 28 januari 2014,

Peter Månsson

Observationer och rekommendationer utifrån rapporteringsverktygets syfte och målsättningar

▪ Förenklad redovisning

Målsättningen "förenklad redovisning" väcker följdfrågorna *hur* och *för vem* redovisningen förenklas (mottagare eller sändare eller både och)? Verktyget är idag utformat enligt föreskrifternas redovisningspunkter och teoretiskt sett skulle verktyget kunna ersätta de RSA-rapporter som aktörer upprättar idag. Under workshoparna med tilltänkta användare har det emellertid framförts åsikter som pekar mot att kommuner och landsting inte kommer att använda verktyget som stöd för att upprätta sina risk- och sårbarhetsanalyser, utan främst betraktar det som ett stöd för aktörer på överliggande administrativa nivåer (ex. länsstyrelser, MSB och Försvarsdepartmentet) som härigenom kan ta emot data på ett strukturerat och likartat sätt. Om så är fallet, kommer flertalet användare fortsätta att upprätta och sammanställa resultatet av sina risk- och sårbarhetsanalyser enligt tidigare rutiner.

Detta har två implikationer. För att förenkla för sig själva (undvika dubbelarbete) är det troligt att användare kommer att vilja kopiera valda textavsnitt från sin RSA-rapport och klistra in dessa i verktygets olika svarsrutor. Beroende på sakområde är beskrivningarna emellertid begränsade till 500 eller 1000 tecken (vilket motsvarar 10-15 rader i ett Worddokument). Det begränsade omfånget reducerar förmodligen den tid som aktörer på överliggande administrativa nivåer behöver lägga på granskningen av inlämnade RSAer, men det finns i gengäld en risk för att sammanhang går förlorade (och därmed förståelse för det insamlade materialet). Det ställer hur som helst krav på att rapportörerna är koncisa och verkligen kommunicerar "det mest intressanta". Frågan är vad "det mest intressanta" är och det finns ingen vägledning kring detta.

Begränsningen i textmassan kan förmodligen även leda till frustration om resonemangen i deras egen RSA-rapport överskrider tillåten textvolym i MSBs rapporteringsverktyg, vilket tvingar användarna att omformulera sig (detta är en synpunkt som även Post- och telestyrelsen och Socialstyrelsen framfört). Än viktigare är emellertid om användare (särskilt kommuner och landsting) upplever att rapporteringsverktyget skapar merarbete, snarare än mervärde, för dem själva. Man kan anta att ett egenintresse är nödvändigt för att skapa tillräcklig motivation för att användare ska avsätta den tid som krävs för att lägga in relevant och komplett information. Brist på upplevd egennytta kan således undergräva syftet med rapporteringsverktyget, d.v.s. att få in kvalitativt underlag som stöd för beslut.

▪ Visuella hjälpmedel för att åskådliggöra resultat

LTHs granskare kan inte se att rapporteringsverktyget i sin nuvarande form rymmer visuella hjälpmedel till stöd för presentation av resultat från analyser. Visuella hjälpmedel kan vara av olika slag, exempelvis tabeller, diagram, riskmatriser, färgkoder och beroende- samt spridningskedjor. De visuella hjälpmedlen skulle kunna vara ett sätt att skapa mervärde för användarna.

Då en stor del av riskrelaterad information är lägesbunden skulle man kunna tänka sig att rapporteringsverktyget (på sikt) också skulle kunna ta emot och modulera GIS-data. Att koppla GIS till arbete med risk- och sårbarhetsanalyser (ex. kartering av skyddsvärda objekt, samhällsviktiga verksamheter, kritisk infrastruktur, resurser, topografi och befolkningsdata) kan väsentligen hjälpa till att öka förståelsen för de hot som identifieras genom analysen, t.ex. genom att åskådliggöra fördelningen av resurser i förhållande till de värden man försöker skydda (ex. befolkning, byggnader, miljö). Om aktörer på olika administrativa nivåer delar och integrerar data med varandra, kan GIS även understödja aggregering och bidra till att skapa gemensamma lägesbilder för ett flertal aktörer inom ett geografiskt område (en kommun, ett län eller landet i stort).

Visuella hjälpmedel kan reducera den tid det tar att skapa sig överblick över en stor mängd information och därmed effektivisera presentationer av exempelvis risker, sårbarheter och förslag på åtgärder. Detta är till gagn för beslutsfattare oavsett om analysen enbart fokuseras på den egna organisationen eller om den ska baseras på resultat av andra aktörers analyser. Möjligheten att aggregera information från ett flertal aktörer är dock beroende av att informationen som mottas är jämförbar och enhetlig, varpå vi kommer in på nästa punkt.

▪ Ökad jämförbarhet

Rapporteringen av RSAer bygger på ett underifrånperspektiv där analyser från aktörer på det lokala planet ska ligga till grund för regionala analyser, som i sin tur är ett underlag för de analyser som upprättas på nationell nivå. Det främsta argumentet för en sådan struktur är att aktörer på det lokala planet är närmast det som ska skyddas (befolkning, objekt och miljö) och därmed innehar – eller har störst möjlighet att införskaffa - kunskap om merparten av den information som efterfrågas[2] (t.ex. förekomsten av samhällsviktiga verksamheter och resurser, demografiska och topografiska aspekter). Huvudsyftet med jämförbarhet och aggregering av resultat från analyser är att veta var riskerna och sårbarheterna är störst så att man på strategisk nivå kan styra arbetet och allokera resurser till hanteringen av vissa risker, geografiska områden och aktörer snarare än andra.

Möjligheten att aggregera resultat från analyser som är upprättade av olika aktörer är beroende av enhetlighet i såväl de metoder som använts för att genomföra analyserna som de sätt på vilka resultaten presenteras. Det finns idag ingen föreskrift som reglerar att aktörer måste använda en särskild (gemensam) metod, varför man måste försöka förstå och ta hänsyn till hur olika aktörers metoder inverkar på de resultat som presenteras. Detta är särskilt viktigt för aktörer på överliggande administrativa nivåer som ska försöka skapa en bild av hur riskerna och sårbarheterna skiljer sig åt inom ett större geografiskt område (t.ex. ett län eller

[2] Riskspecifik information (ex. kring olika scenariers sannolikheter, tänkbara konsekvenser och spridningseffekter samt riskreducerande åtgärder) kan dock kräva expertkunskaper som i vissa fall endast är möjlig att erhålla genom samverkan med privata aktörer eller sektorsansvariga myndigheter på nationell nivå.

nationen som helhet) med utgångspunkt i analyser som genomförts med skilda metoder av olika aktörer som var för sig analyserat delar av denna helhet.

Utan en gemensam metod blir möjligheten att jämföra bedömningar och aggregera information från olika aktörer starkt kopplat till graden av spårbarhet i analyserna (d.v.s. att aktörerna tydligt redovisar hur de gått tillväga i analysens olika steg samt motiverar bedömningar som lett fram till analysens resultat). Av detta skäl är det också bra att rapporteringsverktyget rymmer "beskrivningsrutor" där användare uppmanas att presentera information som ligger till grund för bedömningarna. En allmän rekommendation är dock att försöka skriva korta anvisningar till vad som kan vara relevant att beskriva i dessa olika rutor (via "tooltips", som "dyker upp" då man ställer markören på rutan – ett förslag som även Post- och telestyrelsen fört fram). Sådana anvisningar kan också bidra till att skapa ökad jämförbarhet i det inlämnade materialet.

Avseende enhetlighet beträffande presentation av resultat, bygger rapporteringsverktyget på de redovisningspunkter som stipulerats genom RSA-föreskrifterna. Härigenom skapas ett gemensamt fokus för den inlämnade informationen. Detta är dock inte är en garanti för att informationen under respektive punkt blir enhetlig. Aktörer med skyldighet att redovisa sina RSAer har redan innan rapporteringverktygets tillkomst gjort detta i enlighet med föreskrifternas struktur och avsnittsrubriker. Under 2012 genomförde LTH en studie kring föreskrifternas effekt avseende enhetlighet och jämförbarhet avseende kommunala RSAer[3]. Studien påvisade en stor diskrepans mellan vad olika aktörer valt att redovisa under respektive avsnittsrubrik samt hur de gjort det (t.ex. med löptext, tabeller, kategorier, punktlistor m.m.). Det fanns också ett flertal exempel på analyser där innehåll och avsnittsrubriker inte stämde överens (t.ex. att man hittat information om resurser under avsnittet om identifierade risker eller information om kommunen i avsnittet för konsekvenser), varför man trots den förespråkade dispositionen måste läsa hela dokumenten – även om man bara vill jämföra enstaka områden - för att vara garanterad att man inte missar relevant information. Detta torde bero på att det inte finns någon närmare vägledning om vad man anser är relevant att redovisa under varje avsnittsrubrik eller på vilket sätt substansen bör redovisas för att aktörer som ska aggregera information från ett flertal olika aktörer ska få det lättare att skapa överblick av det samlade materialet. Detta problem kan reduceras genom anvisningar om vad som är relevant att redovisa i olika avsnitt (jmf förslaget om "tooltips" ovan). MSB bör dock överväga om sådana anvisningar kan/bör läggas in i rapporteringsverktyget utan att det föregås av avstämningar med aktörer som är skyldiga att lämna in RSAer samt möjligen också kräver förändringar i föreskrifterna (som ju ligger – och bör ligga – till grund för utformningen av verktyget).

Argumentationen ovan pekar mot behovet av att kombinera "bottom-up och top-down" perspektiv där kvalitén i indata ökar om substansen kommer "underifrån"

---

[3] Abrahamsson et al. (2012). *Utveckling av kommunala risk- och sårbarhetsanalyser. En studie av Skåne och Örebro län*, LUCRAM, rapport 1021, Lunds Universitet.

(från de som är närmast och har bäst kunskap om den efterfrågade informationen) medan aggregeringsmöjligheten ökar om formen för redovisningen av informationen fastställs av aktörer på central nivå. Redovisningsformen bör dock utvecklas i samverkan med rapporteringsskyldiga aktörer på samtliga nivåer så att denna förankras och motsvarar de behov som olika aktörer kan ha. Det är också på detta sätt som RSA-föreskrifterna samt rapporteringsverktyget tagits fram. Att substansen fortfarande "spretar" tyder dock på att det finns behov av ytterligare anvisningar om vad som är relevant att redovisa under varje rapporteringspunkt samt på vilket sätt detta bör göras. Utifrån detta perspektiv är det också positivt att rapporteringsverktyget rangerar "samhällsviktiga verksamheter" under givna kategorier (sektorer och funktioner) samt att "händelsetyper" och "kritiska beroenden" också är kopplade till på förhand angivna kategorier. Måhända kan även fördefinierade kategorier utarbetas för redovisning av resurser samt åtgärdsförslag (t.ex. personella, materiella, samverkan/avtal m.m.)

Fördefinierade kategorier kan således vara bra ur aggregeringshänseende. Det är emellertid tänkbart att kommuner m.fl. känner sig "låsta" av detta (en synpunkt som även Länsstyrelsen i Skåne fört fram). Av denna anledning är det bra att verktyget också omfattar en "Övrigt"- kategori som aktörerna kan använda om de upplever att vissa saker inte fångas upp av de fördefinierade kategorierna. Ur aggregeringsperspektiv är det förvisso inte bra om aktörerna använder denna för vidsträckt, men förhoppningsvis kommer de fördefinierade kategorierna vara så "smarta" att de fångar upp det mesta av tänkbara aspekter.

Ett annat sätt att öka vinsten av att använda fördefinierade kategorier för t.ex. samhällsviktig verksamhet, beroenden, etc. är om den information som förmedlas från högre administrativa nivåer, t.ex. den nationella RSAn, använder samma kategoriseringar eftersom det underlättar för de lägre nivåerna att kunna nyttja denna information som underlag till sina RSAer.

De nuvarande föreskrifterna reglerar tämligen långtgående hur man bör bedöma förmåga (genom att stipulera delförmågor, indikatorer och bedömningsnivåer). Detta bidrar till att förbättra möjligheten att jämföra och aggregera information. Den mall för förmågebedömningar som omfattas av föreskrifterna har integrerats med rapportverktyget, varför dess brister avseende jämförbarhet också medföljer. Exempelvis rymmer indikatorerna svårtolkade, icke-mätbara, begrepp som "tillräckligt" och "snabbt". Om olika aktörers förståelse av sådana begrepp skiljer sig åt skapas problem för jämförbarhet och aggregering av information.

Även om det finns behov av att arbeta vidare för att kunna mäta och bedöma förmåga på ett tillförlitligt sätt, har man ändå kommit längre på detta område (åtminstone avseende reglering i föreskrifter) än på konsekvensområdet eller bedömning av sannolikheter, vilka också är centrala delmoment vid upprättande av risk - och sårbarhetsanalyser. Studier av RSA-dokument visar att aktörerna inte är samstämmiga beträffande vilka konsekvenstyper de bedömer (ex. liv/hälsa, miljö, ekonomi, egendom, produktion, förtroende..), ej heller vilka skalsteg och indikatorer som tillämpas för detta. Utifrån övergripande skrivelser (t.ex. En strategi för Sveriges säkerhet, Ds 2006:1 eller Samhällets krisberedskap – stärkt

samverkan för ökad säkerhet, Skr 2009/2010:124) borde det gå att sluta sig till och definiera ett antal parametrar för bedömningar av konsekvenser på samhällsnivå som alla kan förhålla sig till. Om så sker kommer jämförbarheten mellan olika aktörers analyser att öka ytterligare, samtidigt som det är viktigt att man även tydligt definierar indikatorerna för de skalsteg som används samt stipulerar avgränsningar för konsekvens- och sannolikhetsbedömningar avseende tid och geografiskt område (aktörerna måste exempelvis veta om de bara ska ta med direkta eller också indirekta effekter på områden som liv/hälsa, miljö och ekonomi samt om det är konsekvens t.ex. inom sitt geografiska område eller totala samhällskonsekvenser man ska bedöma). Dessutom bör man utreda om man kan vikta de olika konsekvensområdena mot varandra eller hur man ska gå tillväga om man vill göra en sammanvägd bedömning av samhällskonsekvenser i en två-dimensionell riskmatris (sannolikhet på den ena axeln och konsekvenser på den andra).

▪ Spårbarhet och uppföljning

Att skapa spårbar information innebär att man underlättar för mottagare att värdera giltigheten i de slutsatser som dras (genom att tydligt redovisa skälen för dessa) och redovisar vem som gjort bedömningarna (så att man kan ställa frågor kring oklarheter). Spårbar information underlättar inte bara för extern granskning, utan ger även tyngd åt de åtgärdsförslag som förmedlas genom analyserna (då man visar att dessa vilar på "solid grund"). Spårbar information är även till gagn för det interna och kontinuerliga RSA-arbete som olika aktörer bedriver då det underlättar för uppföljning av införlivade åtgärdsförslag samt stödjer enskilda RSA-handläggare som kan använda föregående års analyser som grund för bedömningar av aktuell förmåga (genom att jämföra skillnader i kontext samt det förbättringsarbete som genomförts sedan dess). Mot denna bakgrund lämnas följande reflektioner:

→ Det är bra att man för in information om rapportören (så att man kan gå tillbaka med uppföljningsfrågor vid oklarheter) samt att rapportören endast kan lägga in sig själv som handläggare (ej skriva i någon annans namn).

→ Att man kan koppla RSAn till en organisation och inte till en användare (person) möjliggör att flera personer inom organisationen kan arbeta med samma RSA. Detta skapar flexibilitet eftersom man inte blir beroende av en person för att färdigställa arbetet. Samtidigt väcks frågan hur man kan klargöra vem som lagt in vilken information i de fall man vill reda ut tveksamheter kring bedömningar? En angränsande fråga är också om rapporteringsverktyget är "låst" så länge en person arbetar med det så att inte flera personer gör parallella justeringar? Kanske ska man också (likt kommentarsfunktioner i Word) kunna se *vem* som gjort vilka förändringar och så att handläggare inom en och samma organisation kan ställa följdfrågor om justeringar till varandra och komma till en samsyn om enskilda sakfrågor. Måhända ska man också rekommendera att organisationerna utser en

”huvudhandläggare” som ansvarar för att sammanställa, skicka in och stå som ”fokalpunkt” vid händelse av frågor kring innehållet i den slutliga versionen?

→ Det är bra att man kan exportera informationen till Word, då den samlade informationen härigenom blir lättare att skriva ut och överblicka – även om den nuvarande formateringen i det exporterade Word-dokumentet bör ses över och struktureras bättre. Det finns dock en risk att användare härefter jobbar vidare i Word-dokumentet och justerar informationen utan att göra detsamma i rapporteringsverktyget.

→ Beskrivningsrutorna (för t.ex. ”Samhällsviktig verksamhet” och ”Identifierade hot/händelser/scenarier”) är bra och viktiga för att man ska kunna värdera hur giltiga resonemangen är som ligger till grund för bedömningar. Detta är viktigt för mottagare på ”överliggande nivåer” (ex. Länsstyrelser, MSB, Försvarsdepartementet), men också för ledningsfunktionen inom varje myndighet - så att de vet att förslagen om åtgärder är välgrundade. Utan en sådan förvissning minskar troligen sannolikheten för att åtgärderna genomförs (och därmed motivationen att arbeta med analyserna överlag). Dessutom är motiveringar viktiga som minnesstöd för de enskilda RSA-handläggarna – så att de kommer ihåg *varför* de gjorde vissa bedömningar från en RSA till en annan och härigenom kan värdera om man avhjälpt några av de svagheter som låg till grund för den föregående bedömningen.

→ Det är bra att man måste radera ”nedifrån och upp”, d.v.s. att man inte kan ta bort en ”samhällsviktig verksamhet” som har kritiska beroenden eller scenarier kopplade till sig utan att man först tar bort dessa, liksom att man inte kan gå vidare om man inte fyllt i obligatoriska uppgifter (markerade med *). Dessa funktioner minskar risken för att man påträffar information utan sammanhang. På en av workshoparna då rapporteringsverktyget presenterades föreföll det som att tilltänkta användare har ett behov av - och en önskan om - att det ska vara möjligt att starta ifyllandet av information från vilken modul som helst, vilket kräver att man tar bort ”hierarkiska/kronologiska kopplingar” mellan olika moduler. Även om man ”låser upp” instrumentet bör man åtminstone hålla fast vid en logisk ordning beträffande ifyllandet av information inom varje modul (ex. att man inte kan bedöma sannolikheter och konsekvenser om man inte först valt en händelse). Måhända går det även att koppla ”automatiska” texter som uppmärksammar användare om de lägger in information som borde vara, men inte är, kopplad till aspekter i andra moduler (t.ex. om man lagt in kritiska beroenden utan att koppla det till någon verksamhet)?

→ Som tidigare påpekats är det troligt att aktörer kommer att ”klippa och klistra” textavsnitt från en redan upprättad RSA till rapporteringsverktyget. Avvägningar om vad de ska ta med av sin ursprungliga rapport utgör en risk för brister i spårbarhet. Av detta skäl bör man ha möjlighet att bifoga filer i programmet (ex. den RSA som grunddatan är hämtad från).

→ Funktionen "Lista RSA" stödjer spårbarhet och uppföljning då det möjliggör enkel åtkomst till organisationens alla tidigare inlämnade RSAer.

▪ Rekommendationer för justeringar i enskilda moduler

• Samhällsviktiga verksamheter

→ Angående Dropdown-meny för "funktion" under samhällsviktiga verksamheter:

- o Valet "Övrigt" bör genomgående komma sist i listan
- o Förslagsvis kan man för följande samhällsviktiga verksamheter lägga funktionerna i en mer "intuitiv" ordning (ex. kronologiskt eller hierarkiskt, där så är möjligt), ex. för:

Livsmedel: Primärproduktion, Tillverkning, Distribution, Kontroll och Övrigt.
Energiförsörjning: Bränsle och drivmedel, Fjärrvärme, El (produktion), El (distribution), Övrigt
Offentlig förvaltning: Kommunal ledning, Regional ledning, Nationell ledning, Begravningsverksamhet, Övrigt. För övrigt verkar "Begravningsverksamhet" malplacerad. Måhända borde denna funktion flyttas till "Hälso- och sjukvård samt omsorg".
Hälso- och sjukvård samt omsorg: Akutsjukvård, Primärvård, Psykiatri, Omsorg om barn, Omsorg om funktionshindrade, Omsorg om äldre, Socialtjänst, Smittskydd för människor, Smittskydd för djur, Läkemedels- och materielförsörjning, Övrigt
Skydd och säkerhet (kan vara uppdelat efter "inre/yttre"): Alarmeringstjänst, Räddningstjänst, Polis, Bevakning och säkerhet, Åklagarverksamhet, Domstolsväsendet, Kriminalvård, Gränsskydd och immigrationskontroll, Tullkontroll, Kustbevakning, Militärt försvar, Övrigt

Vi har inga förslag på ändringar beträffande ordning av funktioner för övriga samhällsviktiga verksamheter.

→ När man sparat information om samhällsviktiga verksamheter lägger de sig på vänstersidan, men i en annan ordning än den ordning ni haft i dropdown-menyn. Om det inte finns något specifikt skäl till den nuvarande designen bör detta ändras så att ordningen är densamma.

→ För att minska risken för "spretighet" i det insamlade materialet bör man överväga att ha en förtydligande instruktion om vad som är relevant att förmedla i rutan "beskrivning" av samhällsviktig verksamhet. Instruktioner kan i så fall med fördel läggas in som "tooltips".

- Kritiska beroenden

→ Även här bör man ha "tooltips" som tydliggör vad som avses med "kritiska beroenden" samt värderingarna "kritiskt, tydligt, svagt/osäkert"

→ Det verkar som att man ska identifiera kritiska beroenden oberoende av scenarier och det går att göra. Men sedan måste man se om just dessa kritiska beroenden påverkas av ett givet scenario. Görs detta? Möjligen hanteras detta via momentet då man ska identifiera förmågehöjande åtgärder. Här redovisas alla sårbarheter som man – oaktat scenario - identifierat (ex. kritiska beroenden och brister i olika förmågor) och det är också här som man ska bedöma om dessa sårbarheter är viktiga för ett givet scenario. Men de kritiska beroendena är kanske "kritiska" för att det inte finns några alternativlösningar, vilket inte automatiskt betyder att leverensen av varor/tjänster störs vid ett givet scenario (och därmed bör/behöver man inte föreslå någon åtgärd om så är fallet).

→ Bedömningar av "kritiska beroenden" avgränsas till den egna verksamheten och vilka resurser denna är beroende av för att kunna upprätthållas (ex. infrastruktur, personal etc). För att stödja analyser och bedömningar på samhällsnivå bör användare även bedöma vilka effekter som störningar i deras egen verksamhet kan ha för andra aktörer (till vilka de levererar varor eller tjänster) eller samhällssektorer i stort. Härigenom blir modulen om "beroenden" mera komplett genom att man ser på "båda leden" (input till och output från) sin egen verksamhet. Härigenom synliggörs ömsesidiga eller ensidiga beroenden mellan olika verksamheter. Genom att jämföra olika aktörers analyser kan man dessutom studera graden av samsyn kring dessa förhållanden samt upptäcka behov av medvetandehöjande insatser härvidlag.

Att koppla ihop två samhällsviktiga verksamheter torde vara fullt möjligt att göra eftersom de samhällsviktiga verksamheterna identifieras i ett första steg (och bör därmed kunna poppa upp som ett "val" då ett kritiskt beroende identifieras). Hade det varit möjligt att koppla ihop flera samhällsviktiga verksamheter genom ett beroende hade det även varit möjligt att stödja analysen genom att visualisera beroendekedjor och spridningskedjor vilket hade varit ett mervärde i verktyget. Sådan visualisering kan sedan ligga till grund för konsekvensbedömningarna.

- Hot/Händelse/Scenario

→ Rubriken för Hot/Händelse/Scenario är felstavad (se "Scenorio")

→ Valet "Övriga" bör genomgående komma sist i listan för "Händelse" (i vissa dropdown-menyer står "Övrigt" och i andra "Övriga" – ensa)

→ Hot/händelse/scenario kallas risk när man väl klickat på knappen "hot/händelse/scenario". Fördel om det är konsekvent.

→ Händelser klassificeras på olika sätt av olika aktörer (t.ex. utifrån dess konsekvenser eller källor/orsaker) och det finns inget sätt som är "mer rätt" än något annat. Däremot är det ju bra om man kan ensa kommunikationen från myndighetens olika delar till externa aktörer varför vi även tittade på hur man beskriver/delar in händelsetyper på Krisinfo.se. Förslagen nedan gör indelningen mera likriktad med detta även om det inte speglar klassificeringen "rakt av".

Vid klassificeringar allmänt sett är det också viktigt att tänka på att man försöker vara så *komplett* som möjligt (d.v.s. att kategorierna fångar in det mesta av tänkbara händelser). Detta är dock svårt, varför en "Övrigt" kategori är bra att ha med. Härutöver bör kategorierna vara *disjunkta*, d.v.s. inte överlappa och en del synpunkter och justeringsförslag nedan har att göra med detta. Vi vill påtala att vi inte har fullgod kunskap om gängse indelningar/benämningar angående olyckskategorier, men en allmän rekommendation är att MSB ser över dessa (samt de förslag vi ger) i samverkan med experter inom myndigheten. Vid en sådan översyn är det viktigt att tänka på att detta är ett inrapporteringsverktyg för RSA-rapporter som fokuserar på "extraordinära händelser" (så att man inte för in olyckstyper såsom "fallolyckor", "självtillfogade skador", "brand ej i byggnad" – ex. i soptunnor m.m.).

→ **Under "Naturolyckor"**

- Översvämningar kan orsakas av häftiga skyfall och även drabba urbana områden som ligger långt ifrån vattendrag. Av detta skäl bör ni ta bort skrivelsen "av vattendrag" och bara skriva "Översvämning" (blir mer generellt tillämpbart)
- "Skogsbrand" bör ersättas av "Gräs- och skogsbrand"
- Det är tveksamt om "Dammbrott" bör rubriceras som "naturolycka" eller teknisk infrastruktur, men det är mer en "smakfråga" (då t.ex. även översvämningar kan ha sin grund i underdimensionerade dagvattensystem)
- Krisinfo använder klassen "Vinteroväder" vilket enligt vår tolkning omfattar kraftiga snöfall/snöstormar och isstormar, varför detta är en mer generisk kategori än att bara ha med "Isstorm"
- Krisinfo.se har också med "Åska", varför MSB bör överväga att lägga till detta
- Slutligen har Krisinfo.se med "Objekt från rymden" (d.v.s. meteorider, asteroider och allmänt "rymdskrot"). Så sent som i feb 2013 skadades 1500 personer i Ryssland av en nedfallande meteor (som enligt rymdfysiker vid Umeå Universitet skulle träffat Malmö om den krockat med jorden 2 minuter senare, se http://www.dn.se/nyheter/vetenskap/rymdstenen-tva-minuter-fran-malmo/). Detta, kan tyckas, motiverar att man även har med det som tänkbar – om än osannolik - händelse i Sverige (torde i alla fall vara lika sannolik som effekter av solstormar). Eventuellt skulle man

kunna ha en kategori "Hot från rymden" som innefattar såväl solstormar som nedfallande objekt.

→ **Under Olyckor**
Här finns inte mycket att hämta från Krisinfo.se (då denna sida är fokuserad på kriser/större störningar). Det enda som är upptaget där är "Kemikalieolyckor" samt "Kärntekniska olyckor". Däremot kan man utgå från MSBs olycksdatabas "IDA" samt fundera över följande:

- Olyckor i/med "Farliga anläggningar" utgörs antingen av brand/explosioner, ev. läckage med följande utsläpp av farliga ämnen, varför händelser i denna kategorin borde omfattas av "brand i särskilda objekt" eller CBRN. Frågan är därför om kategorin "Farliga anläggningar" kan tas bort? CBRN täcker egentligen även "Kärnkraftsolycka" samt "Svaveldimma", där åtminstone den senare känns märklig (varför är just detta framskjutet? Känns därtill mer som ett scenario än en kategori). Om "Kärnkraftsolycka" står kvar (istället för att ingå i CBRN) kanske man ska döpa om den till "Kärnteknisk olycka", vilket är ett bredare begrepp som även omfattar tillverkning, lagring och transport av uranbränsle.

- Ni bör ha med samtliga "transportgrenar". Lägg till "Vägtrafikolycka" och ändra "Fartygskollision" till "Fartygsolycka" då fartyg (och passagerare) kan råka ut för extraordinära händelser till sjöss även p.g.a. bränder eller bogvisir som inte är stängda.

- Det är värt att överväga om "Farligt godsolycka" borde vara med som en kategori (åtminstone om de andra kategorierna - som också skulle kunna rymmas av CBRN - står kvar som egna kategorier)

→ **Under Teknisk infrastruktur**
Här kan negativa konsekvenser uppstå p.g.a. avbrott, bortfall och störningar i olika former och listan över kategorier kan bli väldigt lång om ni lägger till ändelser som beskriver om det är ett avbrott, kontaminering eller något annat som gör att störningen uppstått. Måhända ska man bara utgå från att det är en störning (oaktat vilken) och bara skriva typen av teknisk infrastruktur som "kategori", ex. Dricksvatten; Livsmedel, EL- och telekommunikationer (vilket kan innefatta IT); El, Fjärrvärme, "Drivmedel" etc

→ **Under Antagonistiska hot och social oro**
"Kemikaliespridning via bomb" känns märklig. Om man har med denna bör man också ha med "smutsiga bomber" (som sprider radiologiska ämnen) och härutöver kan man tänka sig bomber som sprider biologiska smittoämnen så listan kan bli tämligen lång. Ev. skriver man CBRN via bomb eller låter kategorin "Terrorhandling" omfatta sådana händelser.

→ **Under Sjukdomar**
Lägg till Zoonos (spridning av sjukdomar mellan människor och djur)

→ **Bedömningar av Konsekvenser och Sannolikhet** bör kopplas till någon semi-kvantitativ skala som beskriver karaktär/omfattning så att aktörerna får en gemensam referensram att förhålla sig till (så att de tolkar skalstegen på samma sätt, vilket ökar jämförbarheten mellan deras bedömningar). Dessa framkom vid export till Word eller tryck på "Visa"-knappen – men detta görs först efter att man gjort klart analysen. Stödet behövs då man ska göra bedömningarna och bör alltså finnas med som tooltip.

Vidare bör det tydligöras vad konsekvensbedömningarna avser – för den egna organisationen, för ansvarsområdet (geografiska eller sektorsområdet) eller totala samhällskonsekvenser även utanför ansvarsområdet? Ev. kan det vara rimligt att konsekvensbedömningen sker för mer en ett av dessa perspektiv. Slutligen bör det även vara möjligt att ange motivering till de bedömningar som görs, eftersom detta dels ökar spårbarheten men även utgör en bra utgångspunkt för revideringar av RSAerna.

→ **Hot/händelser** identifieras kopplat till en viss samhällsviktig verksamhet, d.v.s. för att identifiera ett hot/händelse så kommer denna ligga i hierarkin "under" en samhällsviktig verksamhet. Detta leder till ett antal potentiella problem:

- Hur ska hot/händelser som inte nämnvärt påverkar samhällets funktionalitet/samhällsviktiga verksamheter identifieras men som ändå ger upphov till negativa konsekvenser för liv och hälsa?
- Många hot/händelser är av den typen att den påverkar många samhällsviktiga verksamheter, t.ex. storm. I den nuvarande strukturen på verktyget måste därmed samma hot/händelser anges om och om igen? Dessa kommer då att identifieras som separata händelser, d.v.s. storm som påverkar elförsörjning, storm som påverkar vägar, etc. Men dessa händelser är ju egentligen delar av samma händelse.
- Nära kopplat till ovan är vad konsekvensbedömningen egentligen innebär. Eftersom händelsen har identifierats "under" en viss samhällsviktig verksamhet gäller då konsekvensbedömningen endast den aktuella samhällsviktiga verksamheten?

För att komma runt detta problem så föreslås det att hot/händelser inte ska identifieras i hierarkin "under" en samhällsviktig verksamhet. Istället bör man kunna ange händelser/hot som ett separat steg. Respektive händelse kan sedan kopplas till en eller flera samhällsviktiga verksamheter, med innebörden att händelser kommer att påverka denna/dessa. Konsekvenserna av händelsen skulle kunna beskrivas i form av hur respektive samhällsviktig verksamhet påverkas och vilka de totala konsekvenserna är. Den största förtjänsten är att samma händelse inte skulle behöva identifieras om och om igen.

- <u>Förmågebedömning</u>

  Modulen är en elektronisk version av den mall för förmågebedömningar som aktörerna tidigare använt och har därför samma brister som denna (d.v.s. att det är en lista med *förutsättningar* för förmåga, vilket inte nödvändigtvis är detsamma som att man de facto *har* en förmåga och indikatorerna utgör heller inget fullgott underlag för att man ska kunna fastställa hur *god* förmågan är). Det återstår en del arbete för att bättre kunna mäta förmåga och fram till dess att arbetet mynnar ut i konkreta resultat får man kanske ha kvar denna checklista i rapporteringsverktyget.

  Navigeringen i och strukturen på modulen förmågebedömning bör ses över då den tvingar användare klicka sig igenom en ansenlig mängd sidor för att besvara indikatorer. På den avslutande sidan (sid 18!) får man en översikt över vilka frågor som är besvarade och inte är besvarade. Beträffande de senare skulle man bara vilja kunna klicka på "ej besvarad" för att komma/"hoppa" till den frågan så att man kan besvara den (detta skulle öka användarvänligheten, d.v.s. göra att man slipper klicka sig igenom olika sidor för att hitta till frågan). Detta är också en synpunkt som Post- och telestyrelsen framfört.

- <u>Resurser</u>

  I likhet med samhällsviktiga verksamheter och kritiska beroenden, bör man måhända att även ha kategorier för olika typer av resurser, ex. Personella, Materiella, Samverkan/avtal eller dylikt.

- <u>Åtgärder</u>

→ När åtgärder ska anges kommer en lista över sårbarheter upp där sårbarheter som påverkas ska väljas ut. En farhåga är att när en omfattad analys genomförts (som identifierat ett stort antal händelser och beroenden) kommer denna lista att vara väldigt snårig och svårnavigerad. Andra sätt att visualisera dessa sårbarheter bör därför övervägas. Visualisering av risker och sårbarheter är ett generellt något som bör föregå åtgärdsförslag eftersom god visualisering underlättar förståelse för vilka risker och sårbarheter som bidrar mycket till de totala riskerna.

→ Det räcker inte med att man kopplar olika sårbarheter till åtgärder. Man bör inte enbart ha ett kvantitativt mått på hur många sårbarheter åtgärden adresserar som grund för prioritering av åtgärder för det är inte säkert att just dessa sårbarheter är de viktigaste. Åtgärderna bör främst riktas in på att avhjälpa de allvarligaste sårbarheterna (de "sårbarhetsområden" som ger upphov till de allvarligaste konsekvenserna).

→ I beskrivningsrutan till "Registrera åtgärd" är det bra om man gör en beskrivning av *på vilket sätt* samt *hur mycket* man tror att åtgärden skulle bidra till att reducera risken, öka förmågan att hantera händelsen eller minska ett beroende. Om man inte säger något om åtgärdernas förväntade effekter blir åtgärdslistan ett svagt beslutsunderlag, vilket även minskar sannolikheten för att de genomförs. För att ytterligare förbättra beslutsunderlaget, skulle

aktörerna möjligen även uppmanas att ange en ungefärlig kostnad för dess införlivande?

Ett sätt att beskriva på vilket sätt en åtgärd är nyttig är att koppla åtgärden till scenarier. På detta sätt kan man beskriva vilka scenarier som bedöms påverkas av en specifik åtgärd. En åtgärd som påverkar fler scenarier är bättre än en som påverkar färre, förutsatt att allt annat är lika. Vidare kan man också inkludera en beskrivning av åtgärdens bedömda effekt när det gäller scenarierna. Exempelvis kan man ange om åtgärden bedöms minska sannolikheten för uppkomst av scenariot, eller om det är konsekvensen av scenariot som påverkas. Kan man dessutom ange ungefär hur mycket man bedömer att åtgärden påverkar, ex. halverar sannolikheten eller sänker konsekvenserna med ca 10%, ger det ett betydligt bättre underlag för att avgöra vad som är bra åtgärder.

▪ Övriga reflektioner och rekommendationer

Modulernas innehåll skapar oklarhet kring vilka aktörer verktyget riktar sig till och vilket skyddsvärt system/objekt de bör ha för ögonen då de gör sina bedömningar. Verktygets första modul, ”Samhällsviktiga verksamheter”, verkar vara anpassad efter geografiskt områdesansvariga aktörer då man uppmanas att identifiera verksamheter knutna till skilda samhällssektorer (vilket även Post- och telestyrelsen påpekat). Hur är det tänkt att sektorsmyndigheter ska fylla i denna modul? I andra moduler begränsas det skyddsvärda området (d.v.s. analysobjektet) till den egna verksamheten, exempelvis då man ska göra bedömningar om olika händelsers konsekvenser. Här uppmanas användarna enbart att bedöma om - och i så fall - i vilken utsträckning den egna verksamheten kan upprätthållas eller ej givet olika händelsetyper och störningar. Vem bedömer konsekvenser på *samhällsnivå*? Är tanken att detta görs i en separat process utanför verktyget? Om inte, bör man utveckla och införliva tre olika bedömningsskalor för konsekvenser i verktyget – för den egna organisationen, för ansvarsområdet (geografiska eller sektorsområdet) samt totala samhällskonsekvenser även utanför ansvarsområdet. Om flera aktörer ska bedöma händelsers effekter på samhället i stort finns det, som ovan påpekats, skäl att överväga om man inte ska försöka komma överens om hur man gemensamt kan bedöma konsekvenser på samhällsnivå.

Som påpekats är det viktigt att se till att verktyget inte uppfattas som en pålaga och att det finns vinster för de enskilda aktörerna att använda det. Den upplevda egennyttan av rapporteringsverktyget skulle kunna öka om man har en ”kunskapsdatabas/modul” kopplad till verktyget som kunde rymma användbar information om olika vanligt förekommande händelsetyper i Sverige (ex. tänkbara orsaker, förebyggande och hanterande åtgärder, potentiella direkta och indirekta konsekvenser, nödvändiga resurser, relevanta aktörer och deras mandat m.m.). Denna modul skulle kunna användas till stöd för utveckling av scenarier, bedömningar om konsekvenser, diskussioner om tänkbara åtgärder och samtidigt minska behovet av att kontakta expertis utanför den egna organisationen. Samtidigt

bör modulen inte bli för omfattande eller komplex då detta kan upplevas som ”jobbigt”, vilket minskar sannolikheten för att den används och då uteblir naturligtvis det mervärde som eftersträvas.

▪ Samlade rekommendationer

Denna lista är tänkt att skapa en överblick över de rekommendationer som framkommit genom granskningen. Justeringsförslag på detaljnivå (ex. förslag på omformuleringar och ändringar i enskilda moduler) redogörs för i avsnittet ”rekommendationer för justeringar i enskilda moduler”.

- Tillse att användare kan påbörja inlämningen av information i vilken modul de vill genom att ta bort hierarkiska kopplingar mellan olika moduler. Vissa logiska kopplingar, särskilt *inom* respektive modul, bör dock finnas kvar (t.ex. att man inte kan bedöma sannolikheter och konsekvenser utan att första ha valt en händelse som utgångspunkt för detta). Måhända kan användare ”automatiskt” bli uppmärksammade om de lägger in information som borde vara, men inte är, kopplad till aspekter i andra moduler.

- Kopplat till ovanstående rekommendation föreslås att hot/händelser inte ska identifieras i hierarkin ”under” en samhällsviktig verksamhet. Istället bör man kunna ange händelser/hot som ett separat steg. Respektive händelse kan sedan kopplas till en eller flera samhällsviktiga verksamheter, med innebörden att händelser kommer att påverka denna/dessa. Den största förtjänsten är att samma händelse inte skulle behöva identifieras om och om igen.

- Tillse att kategoriseringar och benämningar av olika sakområden (ex. samhällsviktiga verksamheter, beroenden, händelsetyper) i så lång utsträckning som möjligt är enhetliga med det som kommuniceras till användare genom andra kanaler (t.ex. RSA-vägledningar; den nationella RSAn; Krisinfo.se; den egna hemsidan; informationssystemet IDA, Naturolycksdatabasen, RIB m.m.). Vid kategoriseringar av händelser bör man ha i åtanke om att det är ”extraordinära händelser” som är utgångspunkten. Dessutom är det viktigt att undvika att hädelsetyper överlappar varandra, utan att listan blir alltför lång/specifik (vilket kan motverkas genom att skapa händelsetyper som kan fånga in ett antal olika scenarier).

- Koppla visuella hjälpmedel till stöd för översikter och beslut (ex. färgkoder, tabeller, diagram, flödesscheman, spridnings- och beroendekedjor). Visuella hjälpmedel har stor potential att tydliggöra samband och kommunicera resultat och skulle också kunna öka den upplevda egennyttan av att använda verktyget. Utöver ovan nämnda förslag på visuella hjälpmedel bör MSB utreda om verktyget kan utvecklas så att det även kan ta emot och hantera interaktiv GIS-data (d.v.s. kartapplikationer med möjlighet att zooma, göra avståndsmätningar, tända och släcka samt göra överlagringar av olika informationslager m.m.)

- Utöver konsekvensbedömningar för egen verksamhet, bör MSB utveckla och införliva konsekvensbedömningar för ansvarsområdet (sektorn eller det geografiska ansvarsområdet) samt konsekvensbedömningar för samhället på en mer övergripande nivå (d.v.s. hur störningar inom sektorn eller det geografiska ansvarsområdet kan komma att även påverka andra sektorer eller geografiska områden). Användarna får då göra konsekvensbedömningar i en

trestegs-process, där de inledningsvis bedömer hur en händelse kan nedsätta funktionen i egen verksamhet och hur detta i sin tur får återverkningar i ansvarsområdet och därefter för samhället i stort.

- Förutom att bedöma beroenden för den egna verksamheten bör användarna anmodas att bedöma och beskriva hur funktionsnedsättningar i den egna verksamheten kan påverka ansvarsområdet och samhället i stort (jmf förslaget om utveckling av konsekvensbedömningar ovan). Dessutom bör det finnas en koppling mellan hot/händelser och de kritiska beroenden som identifierats.

- Tydliggör för användare vad som är *relevant* information att informera om (substans och detaljnivå) i verktygets olika beskrivningsrutor. Så kallade "tooltips" (d.v.s. anvisningar som framkommer då man står med markören på rutorna) kan med fördel användas då det skapas en direkt tillgång till vad man bör tänka på (till skillnad mot om man behöver ha en manual vid sidan om sig då man arbetar med verktyget).

- Tooltips bör även användas för att klargöra skalsteg vid bedömningar av sannolikheter och konsekvenser.

- Se över dropdown-menyerna i modulerna så att underkategorier presenteras i en intuitiv/logisk ordning.

- MSB bör uppmana användarna att beskriva *på vilket sätt* samt *hur mycket* de tror att föreslagna åtgärder bidrar till att reducera risken, öka förmågan att hantera händelsen eller minska ett beroende. Om man inte säger något om åtgärdernas förväntade effekter blir åtgärdslistan ett svagt beslutsunderlag, vilket även minskar sannolikheten för att de genomförs. För att ytterligare förbättra beslutsunderlaget, skulle aktörerna möjligen även uppmanas att ange en ungefärlig kostnad för dess införlivande.

- Rapporteringsverktyget bör – och kan – användas av olika personer inom samma organisation. För ökad spårbarhet bör man dock kunna se vilken person som lagt in vilken information. I vägledningen för hanteringen av verktyget bör man också rekommendera användare att utse en fokalperson/huvudhandläggare som ansvarar för att sammanställa, skicka in och kan svara på frågor kring innehållet i den slutliga versionen (eller åtminstone ansvarar för att dessa besvaras).

- RSA-informationen bör endast kunna ändras via rapporteringsverktygets moduler, varför detta inte bör kunna exporteras till Word utan till en oredigerbar PDF. Detta reducerar risken att det finns olika versioner av bedömningar (och motiveringar) i rapporteringsverktyg och andra filer, vilket är till gagn för såväl den egna organisationen som de aktörer den samverkar med.

- För ökad transparens och möjlighet att visa på giltigheten av deras bedömningar, bör användare ha möjlighet att bifoga filer som utgör underlag för de bedömningar som gjorts (ex. RSA-rapporter, stadsbyggnadsplaner, resursförteckningar, GIS-bilder, statistik, utvärderingar).

- Fördefinierade kategorier är bra ur ett aggregeringsperspektiv och måhända kan även kategorier utvecklas för redovisning av resurser och åtgärdsförslag. För att inte användare ska känna sig "låsta" är det emellertid bra att kategorin "Övrigt" kvarstår som alternativ.

- Fundera över sätt genom vilka olika aktörer kan uppleva ett mervärde, en egennytta, av att använda verktyget. Framför allt gäller detta för aktörer som inte har till uppgift att aggregera, väga samman, resultatet av andra aktörers analyser som underlag till upprättandet av sin egen analys (ex. kommuner och landsting). En kunskapsbank med information om olika händelsetyper är ett förslag. Att integrera visuella hjälpmedel som stöd till översikter och beslut är ett annat.